

HPV kodutest emakakaelavähi sõeluuringus 2024

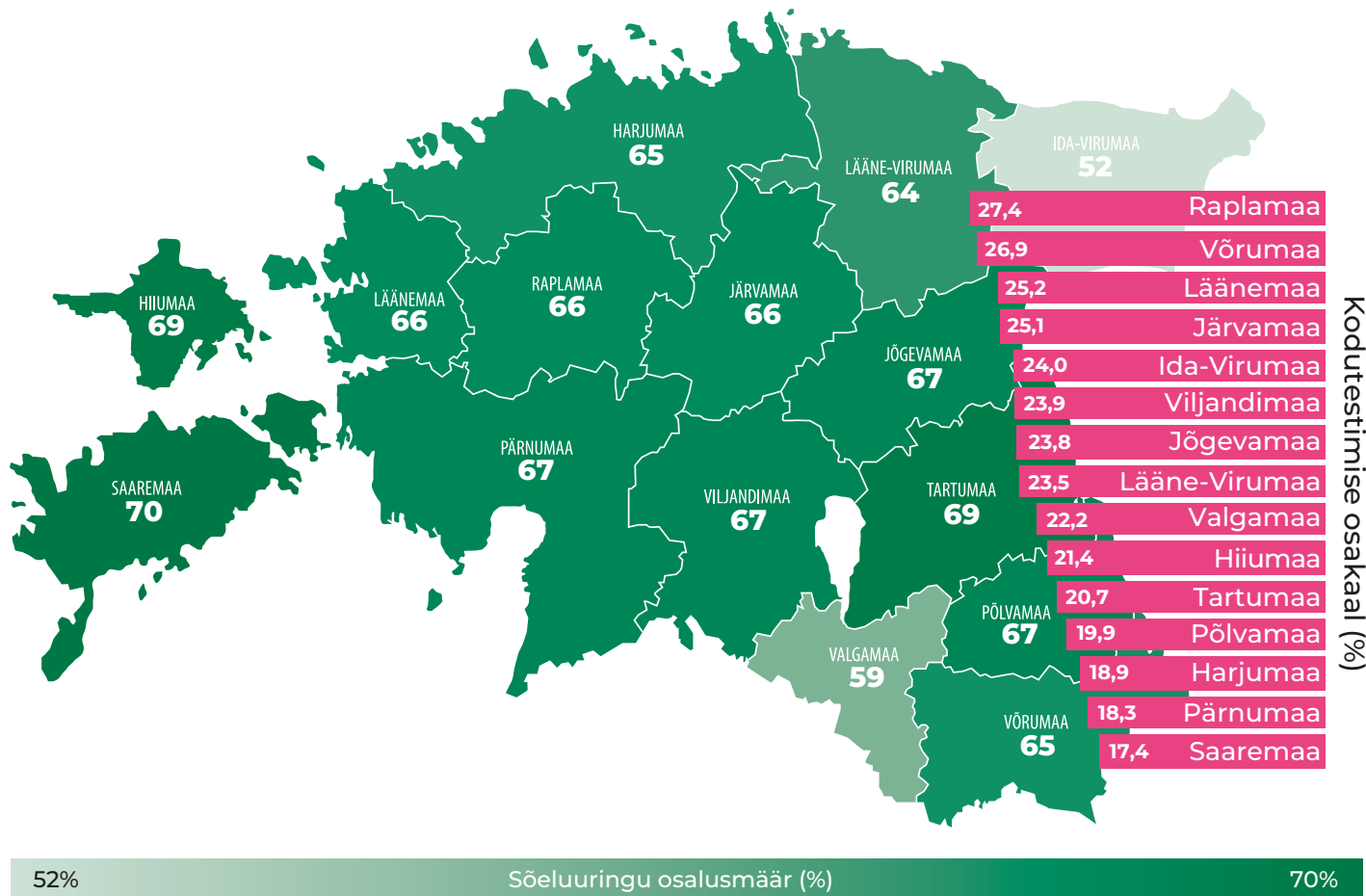
HPV kodutest on uudne ja usaldusväärne viis emakakaelavähi sõeluuringu tegemiseks. Kodutest võimaldab võtta sõeluuringuks vajalik proov ise mugavalt, sobival ajal ja privaatset. Kodutesti pakkumine parandab sõeluuringu kättesaadavust eriti piirkondades, kus tervishoiuteenused on kodust kaugemal ja inimestele, kel on raskusi kliinikusse pöördumisel. Paralleelselt kodutesti veebist tellimise võimalus ja apteekides pakkumine aitab tuua sõeluuringu inimestele veelgi lähemale.

Esmakordselt oli HPV kodutest kättesaadav kogu sõeluuringuaasta jooksul

- ▶ 2024. aastal oli kodutest, mis võimaldas valida, kas teha sõeluuring kliinikus või võtta proov ise kodus ja saata postiga laborisse, kättesaadav kogu aasta vältel.
- ▶ Kodutesti sai tellida veebist kas pakiautomaati (Omniva; Itella Smartpost) või tavapostiga kodusele aadressile.
- ▶ Samuti pakkusid koduteste koos esmase nõustamisega 88 apteeki Viljandi, Valga, Võru, Põlva ja Ida-Viru maakonnas.
- ▶ Emakakaelavähi sõeluuringu teavitusi saadeti SMSi, e-kirja ja tavapostiga.
- ▶ Kodutesti uuringu tulemusest teavitati osalenuid personaalselt nende eelistatud viisil ja positiivse tulemuse korral anti juhised vajalikule lisauuringule pöördumiseks.

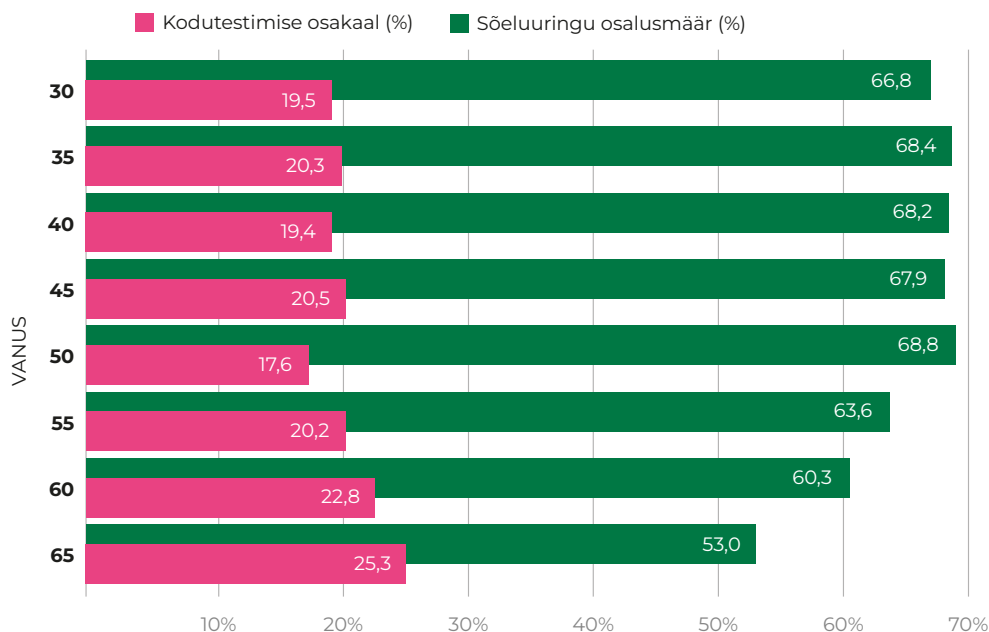
Kodutesti valis iga viies emakakaelavähi sõeluuringus osalenu

- ▶ 2024. aastal osales emakakaelavähi sõeluuringus 64,7% kutsututest, mida on 0,6% võrra enam kui aasta varem.
- ▶ Kodutesti valinuid oli 10 015 ehk 20,5% sõeluuringul osalenutest, neist 752 sai kodutesti apteegist.
- ▶ Kodutesti eelistati enim Rapla ja Võru maakonnas, vastavalt 27,4% ja 26,9% sõeluuringul osalenutest **(vt joonis 1)**. Kodutestijate osakaal oli kõrge ka Ida-Virumaal, kus kodutesti valis 24% sõeluuringul osalenutest, kellest omakorda pooled olid saanud selle apteegist. Sõeluuringu üldine osalusmäär Ida-Virumaal ületas esmakordselt 50% piiri.
- ▶ Ravikindlustamata inimestest eelistas kodutesti 30,7%, mida on märkimisväärselt rohkem kui ravikindlustustatud inimeste hulgas (20,2%).
- ▶ Sarnaselt 2023. aastale oli enim kodutestijaid 65-aastaste (25,3%) ja 60-aastaste hulgas (22,8%), samas kui sõeluuringu üldine osalusmäär oli nendes vanuserühmades madalaim **(vt joonis 2)**.
- ▶ 2023–2024. aasta kokkuvõttes oli eelistatuim kodutesti kättesaamise viis Omniva pakiautomaat (44,5% kõigist tellimustest). Omniva pakiautomaati eelistasid rohkem 30-aastased (49,9% tellimustest), samas kui 50,9% 65-aastastest tellis kodutesti tavapostiga kodusele aadressile.
- ▶ Uuringutulemuse personaalset teavitust sooviti kõige rohkem saada e-kirjaga (64,5%) ja kõige vähem tavakirjaga (2,5%).



52% Sõeluuringu osalusmäär (%) 70%

Joonis 1. Emakakaelavähi sõeluuringu osalusmäär ja HPV kodutesti teinute osakaal kõigi osalenute hulgas maakonniti, 2024.



Joonis 2. Emakakaelavähi sõeluuringu osalusmäär ja HPV kodutesti teinute osakaal kõigi osalenute hulgas vanuserühmiti, 2024.

Alates 2025. aastast on kodutest emakakaelavähi riikliku sõeluuringuprogrammi osa. Kodutesti saab tellida veebist ja aasta jooksul saab kodutest kättesaadavaks kõigi maakondade apteekides üle Eesti.